

MAJANDUS- JA KOMMUNIKATSIOONIMINISTEERIUM
TÖÖSTUSOMANDI
APELLATSIOONIKOMISJON

OTSUS nr 731-o

Tallinnas, 30. augustil 2006. a.

Tööstusomandi apellatsioonikomisjon koosseisus Tanel Kalmet (eesistuja), Evelyn Hallika ja Priit Lello vaatas kirjalikus menetluses läbi Eesti äriühingu AS Saaremaa Liha- ja Piimatööstus (esindaja volikirja alusel patendivolinik Jüri Käosaar) vaidlustusavalduse kaubamärgi "Saarlase juust + kuju" (taotlus nr M200201144, taotluse esitamise kuupäev 30.07.2002) registreerimise vastu klassides 16 ja 29 Põltsamaa Meierei Juustutööstus OÜ nimele.

Asjaolud ja menetluse käik

1) 28.11.2003 esitas AS Saaremaa Liha- ja Piimatööstus (edaspidi vaidlustaja) Tööstusomandi Apellatsioonikomisjonile (edaspidi komisjon) kaebuse (tulenevalt 01.05.2004 jõustunud tööstusomandi õiguskorralduse aluste seadusest edaspidi vaidlustusavaldus) kombineeritud kaubamärgi "Saarlase juust + kuju" registreerimisele Põltsamaa Meierei Juustutööstus OÜ (edaspidi taotleja) nimele klassides 16 (paber, papp ja nendest valmistatud tooted, mis ei kuulu teistesse klassidesse; trükised; köitematerjal; fotod; kirjatarbed; majapidamis- ja kantseleiliimid; kunstnikutarbed; pintsliid; kirjutusmasinad ja kantseleitarbed (v.a mööbel); õppematerjalid ja näitevahendid (v.a aparaadid); plastist pakkematerjal, mis ei kuulu teistesse klassidesse; trükិតüübid; klišeed) ja 29 (piimatooted, sh juust.), mille kohta oli avaldatud teade Eesti Kaubamärgilehes nr 10/2003. Vaidlustusavaldusele oli lisatud riigilõivu 2500.00 kr tasumist tõendav dokument, volikiri ja põhjendus tõenditega.

Vaidlustatud kaubamärk (kaubamärgi registreerimine ei anna ainuõigust sõna JUUST kasutamiseks klassis 29 ning tähise KAUBANDUSE AS kasutamiseks):

Varasemalt on vaidlustaja taotlusel Eestis registreeritud geograafiline tähis nr 00003 "Saaremaa juust" kaubale "juust" (vaidlustusavalduse lisa 2). Vaidlustaja leiab, et kaubamärgi "Saarlase juust + kuju" registreerimine on vastuolus kaubamärgiseaduse (KaMS, kuni 30.04.2004 kehtinud redaktsioon) ja geograafilise tähise kaitse seadusega (GTS). KaMS § 7 lg 1 p 6¹ kohaselt ei registreerita kaubamärki, mis sisaldab registreeritud geograafilist tähist, kui see võib kaasa tuua geograafilise tähise õigusvastase kasutamise GTS § 11 sätestatu järgi. GTS § 11 lg 1 p 1 keelab geograafilise tähisega eksitavalt sarnase tähise kasutamise. Vastavalt Tallinna Pedagoogikaülikooli õppejõu dr Krista Kerge eksperthinnangule seostub sõna "saarlane" tavalisele eestlasele eelkõige Saaremaaga (lisa 3). Hinnangu kohaselt "87,1 % juhtudest tähendab saarlane korpuses 'Saaremaa elanikku / sealt pärit isikut' See tähendus on ainuke kõigis neis kontekstides, mida saab seostada Eesti ja eestlastega (100 %). Eesti ja eestlastega seoses ei tähenda saarlane seega mitte kunagi midagi muud peale Saaremaaga seotud isiku. Sellest tulenevalt tuleb kaubamärk 'Saarlase Juust + kuju' lugeda eksitavalt sarnaseks registreeritud geograafilise tähisega 'Saaremaa Juust'".

Address:
Harju 11
15072

Telefon:
6 256 490
e-mail: toak@mkm.ee

Faks:
6 313 660

GTS § 11 lg 1 p 1 keelab geograafilise tähisega eksitavalt sarnase tähise kasutamise isikul, kes ei tegutses registreeringus märgitud kauba tootja, töötaja või müügiks ettevalmistajana registreeringus märgitud geograafilisel alal. Geograafiline tähis nr 00003 registreeringus on geograafiliseks piiranguks märgitud Saaremaa. Taotleja aadressiks on märgitud Paneeli 2a, Tallinn. Ka ei oma taotleja ettevõtteid Saaremaal (lisa 4). Seega puudub nõutav side Saaremaaga.

GTS § 11 lg 1 p 2 kohaselt on keelatud geograafilise tähise või sellega eksitavalt sarnase kauba tähistamiseks, kui kaubal puudub kas või üks registreeringus märgitud omadus, maine või muu iseloomulik tunnus. Geograafilise tähise nr 00003 registreeringus toodud omaduste kohaselt on "Saaremaa juust" valmistatud ainult Saaremaalt varutud toorpiimast, juustu maitse- ja lõhnaomadusi mõjutavad mitmed faktorid, mis oma koosluses on ainuomased ainult Saaremaale, sel on pikaajaliselt kujunenud maine, mida võib olulisel määral seostada geograafilise piirkonnaga. Taotleja toodang ei ole valmistatud Saaremaal ega Saaremaalt kogutud toorainest (lisa 4). Juba ainuüksi taotleja toodangu mittepärinemine Saaremaalt välistab kooskõla GTS § 11 lg 1 p 2. Samadel põhjustel ei saa taotleja toodangul olla maitse- ja lõhnaomadusi, sest mainitud omadused on lahutamatu seotud Saaremaaga ning mujal toodetud juustudel neid ei eksisteeri.

GTS § 11 lg 1 p 3 keelab geograafilise tähise või sellega eksitavalt sarnase tähise kasutamise kauba või teenuse tähistamiseks, mida registreering ei hõlma, kuid mis on kauba või teenusega samaliigiline. Piimatooted kuuluvad samasse kaubaklassi registreeringuga hõlmatud kaubaga ning on vaieldamatult samaliigilised. Eeltoodust tulenevalt on vaidlusaluse märgi registreerimine vastuolus ka selle GTS sättega.

Ka on taotleja kaubamärgi registreerimine vastuolus KaMS § 7 lg 1 p 6, kuna võib tarbijat eksitada kaupade geograafilise päritolu suhtes. Nähes kaubal geograafilise ala nimetust, eeldab tarbija seost selle geograafilise piirkonnaga. Taotlejal ja tema toodetel puudub igasugune side Saaremaaga.

Vaidlustaja vaidleb vastu ka kaubamärgi registreerimisele klassis 16, kuna KaMS § 7 lg 1 p 6 keelab kauba liigi suhtes eksitavate kaubamärkide registreerimise. Kaubamärk sisaldab konkreetse toote – juustu – nimetust. Klassi 16 kuuluvad kaubad ei ole juustuga samaliigilised ja seetõttu on kaubamärk nende suhtes tarbijat eksitav ega kuulu registreerimisele.

KaMS § 7 lg 1 p 6, 6¹, § 13 lg 2, § 35 lg 3¹ ja GTS § 11 lg 1 p 1-3 juhindudes palub vaidlustaja tunnistada Patendiameti otsus kaubamärgi "Saaremaa juust + kuju" registreerimise kohta klassides 16 ja 29 tunnistada seadusvastaseks ja tühistada ning teha Patendiametile ettepanek taotlus uuesti läbi vaadata ja teha uus otsus. Vaidlustusavaldusele on lisatud:

Lisa 1: väljavõte kaubamärgilehest 10/2003.

Lisa 2: geograafilise tähise nr 00003 (taotlus esitatud 28.05.2002 vaidlustaja poolt, registreering 16.07.2002) registreerimise tunnistus koos andmelehega.

Lisa 3: Dr Krista Kerge eksperthinnang sõna *saarlane* asjus. Vastatud on küsimusele, kas "sõna "saarlane" võib tähendada millise tahes saare elanikku, nii et mainitud sõna ei saa lugeda eksitavalt sarnaseks kaubamärgiga, mis sisaldab sõna "Saaremaa", või seostub sõna 'saarlane' tavalisele eestlasele eelkõige Saaremaaga ning sõna 'saarlane' sisaldava kaubamärgi registreerimine põhjustaks mainitud kahe märgi segiajamist tarbija poolt". Ekspertiisi järgi on sõnal *saarlane* kaks tähendust – Saaremaa elanik ja saareelanik. Sõnad funktsioneerivad ainult tekstidena ja Eesti keele kui funktsiooni normi tuleb otsida tekstidest. Kasutatud on Tartu Ülikooli eesti kirjakeele korpust, mis kajastab eesti keelt läbi terve XX sajandi. Korpuseuuringu järgi ilmneb sõna tähenduse sõltuvus kontekstist: 87,1 % juhtudest tähendab see 'Saaremaa elanikku / sealt pärit isikut'. See tähendus on ainuke kõigis Eesti ja eestlastega seostatavates kontekstides. Ühtlasi on see tähendus 7 korda sagedasem kui teine. 12,9 % juhtudel tähendab sõna *saarlane* üldiselt saareelanikku, kusjuures see tähendus ilmneb ainuüksi võõrkirjanduse tõlgetes, kus tuletis ei saa viidata Eestile või eestlastele. Sõna

saarlane kasutusnorm lubab järeldada, et kui sõna kasutuskontekst ei viita täie selgusega välisriigile, siis osutab sõna 100 % Saaremaale. Ekspert väidab: "Et väliskaubamärke ei tõlgita, siis on ligi võimatu tekitada seesugust konteksti, milles *saarlane* tähendaks suvalise saare elanikku: kõigi kaupade juures tuleb esile Saaremaaga seotud tähendus. Teisisõnu, *Saaremaa* ja *saarlane* on kõigis Eesti Vabariigi kaubamärkides sarnase osutusjõuga, seostudes ühtviisi tugevasti Saaremaaga. Viite samasuse määrab kasutaja jaoks seega tähistatava kauba või kaubagrupi nimetus [...]."

Lisa 4: Veterinaar- ja Toiduameti 22.07.2003 vastus teabenõudele Saaremaa juustutootjate ja toorpiima varujate kohta (toiduseaduse alusel tunnustatud toorpiima koguja ja juustutootjana vaidlustaja; tunnustatud juustu pakendajana OÜ Flexi Kaubandus ja vaidlustaja.

Vaidlustusavaldus võeti 14.05.2004 komisjoni menetlusse nr 696 all; eelmenetlejaks komisjonis määrati komisjoni esimees Tanel Kalmet.

2) Taotleja 24.01.2005 saabunud seisukohas vaidlustusavalduse kohta vaieldakse vaidlustusavalduses toodud seisukohtade vastu. Seejuures väidetakse, et vaidlusalune kaubamärk ei sisalda geograafilist tähist ("Saaremaa juust") ega ole geograafilise tähisega sarnane. Sõna "juust" eraldiseisvalt geograafilist tähist ei moodusta ega saa olla ka kaubamärgina kaitstav. Taotleja vaidleb vastu sõnade "Saaremaa" ja "saarlane" samastamisele; nende sõnade vahele ei saa panna võrdusmärki ega ole samatähenduslikud mõisted. Usutavaks ei saa pidada, et mõistlik isik ajaks sõnu segi samalaadsete sõnapaaride (objekt-subjekt) puhul nagu Meri ja Meremees, Lüps ja Lüpsja, Puu ja Puusepp, Talu ja Talunik jne. Lisaks ei ole vaidlustaja tähelepanu pööranud asjaolule, et kaubamärk sisaldab peale sõnalise osa ka kujundust. Kuivõrd kaubamärk on kujunduslik, ei sisalda vaidlustaja geograafilises tähises sisalduvat geograafilise ala nimetust ning kuna geograafiline tähis on kaubamärgi sõnalise osaga võrreldes muutähenduslik, ei saa rääkida ka geograafilise tähise ja kaubamärgi eksitavast sarnasusest.

Taotleja kritiseerib vaidlustusavaldusele lisatud eksperthinnangut, leides, et see on selles sisalduva vaidlustaja esitatud küsimuse refereeringu kohaselt koostatud etteantud soovitatavate vastustega ja suunav. Seetõttu ei saa "ekspert hinnangus" toodud resümeeid pidada usaldusväärseks eriti osas, milles keeleteadlane, väljudes oma spetsiifilise asjatundmuse piirest, teeb järeldusi märkide segiajamisest tarbija poolt. Ilmselt taotles vaidlustaja suunavaid küsimusi esitades, et asjatundja, andes vastuseid etteantud küsimustele ja väljudes oma asjatundmuse piirest, koostaks dokumendi, milles sisalduvat arvamust saaks hiljem käsitleda kui tarbijauuringut või tarbija käitumise uurimust. Taotleja leiab, et "ekspert hinnangut" ei saa pidada muuks kui keeleteadlase arvamuseks, mida saab aktsepteerida vaid osas, milles käsitletakse keeleteaduslikke küsimusi.

Kuivõrd kaubamärk ei sisalda geograafilise ala nimetust, ei ole tõsiseltvõetavad ka vaidlustusavalduse esitaja argumendid vastuolust KaMS § 7 lg 1 p 6. Kaubamärgi registreerimine klassis 16 ei riku vaidlustusavalduse esitaja subjektiivseid õigusi. Palutakse jätta vaidlustusavaldus tõendamatus ja põhjendamatus tõttu rahuldamata.

Lisatud on vastuse tekstis viitamata väljavõtted Patendiameti informatiivsest andmebaasist kaubamärkide 26801 "Vene juust + kuju" (mittekaitstav sõna "juust"), 39053 "Pandivere juust + kuju" (mittekaitstav on "Kaubanduse AS, juust ja ülejäänud kirjeldav tekst, v.a sõna Estover), 34317 "Eesti juust + kuju" (mittekaitstav Eesti juust ja Estonian cheese ning ülejäänud kirjeldav tekst), 38321 "Narva juust + kuju" (mittekaitstav Narva juust ja ülejäänud kirjeldav tekst, v.a tähis E-Piim), 23213 "Võru juust + kuju" (mittekaitstav Võru juust).

3) 04.05.2005 saabus komisjoni vaidlustaja vastusseisukoht. Selles juhatakse tähelepanu sellele, et GTS § 11 lg 1 keelab mistahes toimingud, mille tulemusel võib tarbijale jääda ekslik mulje, et kõnealune kaup pärineb või on seotud geograafilise tähise registreeringus märgitud alaga. Küsimus ei ole selles, kas tarbija peab sõnu "Saaremaa" ja "Saarlase" samatähenduslikuks, vaid kas geograafilise tähise ja kaubamärgi sarnasus on tarbijat eksitav.

Arvestades esitatud eksperthinnangut, taotleja Eesti päritolu, kaubamärgi sõnalise osa eestikeelsust ja kujundust on sõna "saarlane" mõistetav tähenduses "Saaremaa elanik/sealt pärit isik". Seega viitab kaubamärk kauba päritolule või seotusele Saaremaaga, mis aga tegelikult puudub. Eeltoodust tulenevalt on kaubamärgi sarnasus geograafilise tähisega tarbijat eksitav.

Vaidlustaja juhib tähelepanu geograafilise tähise kaitse taotlemise asjaoludele (lisad 2-7). Juustu tootmine Saaremaal on kaugeleulatavate traditsioonidega, 1885-1925 on Saaremaa juustud saanud üle 20 kuld- ja hõbemedali rahvusvahelistel näitusmessidel, selle pikaajaliselt kujunenud maine on olulisel määral seostatav geograafilise piirkonnaga. On objektiivselt võimatu, et taotleja kui juustutootmises tegutsev ettevõtja ei olnud kaubamärgitaotluse esitamisel teadlik Saaremaa kui juustutootmise koha mainest. Saaremaal mittetegutseva ettevõtja soovile kasutada Saaremaa nimetust oma toodetel ei saa olla muid adekvaatseid põhjusi kui üksnes soov lõigata kasu selle ala mainest. Vastasel juhul ei püüaks juustutootja kasutada "võõrast" geograafilise ala viidet oma toodangul, vaid kasutaks korrektset, tegelikkusele vastavat viidet. Vaidlusaluse kaubamärgi registreerimistaotluse esitamise tagamaid avab ajalehes "Meie Maa" 2002 avaldatud artikkel, kus taotleja esindaja Ago Teder kinnitab vaidlusaluse kaubamärgi kohta, et see mõeldi välja just selleks, et "Saaremaale sellesama Saaretleedi eest ära teha" (lisa 9). Seega ei ole taotlus esitatud heauskselt, mistõttu puudub GTS § 12 sätestatud varemkasutamisoskus.

Seisukohale on lisatud:

Lisa 1: Põllumajandusministeeriumi kantsleri allkirjaga 23.05.2002 tõendi koopia, esitamiseks Patendiametile kauba iseloomuliku tunnuse seose kohta tema geograafilise päritoluga;

Lisa 2: internetiartikkel "Juustutootmine Saaremaal", www.saaremaa.ee/est/history/argielu/juust.php, väljatrükk 16.09.2004;

Lisa 3: Saaremaa juustumeister A. Schlup'i arveplangi koopia, kus kajastatud saadud auhinnad;

Lisa 4: VII Saaremaa põllumajandusnäituse 1907. a hõbemedali tunnistuse koopia juustumeister Johann Kuusi'ile;

Lisa 5: Pärsamaa ja Valjala valla põllumajandusliku näituse diplomi koopia I koha kohta Valjala Piimaühistule 1949 kõrgeimakvaliteedilise või ja juustu tootmise eest;

Lisa 6: Pärnu oblasti Orissaare rajooni põllumajanduse näituse diplomi koopia I koha kohta Valjala Võitööstusele 1952 või ja juustu aastaplaani täitmise eest;

Lisa 7: Aukirja koopia (II koht) Saaremaa Liha- ja Piimatootmiskoondise Valjala tootmistehhile juustu kvaliteedi vabariiklikul konkurss-ülevaatusel, 1978;

Lisa 8: taotleja kaubamärgi registreerimistaotluse M200001860 "Saaremaa juust + kuju" andmed;

Lisa 9: 26.07.2002 artikli "Saaremaa juust sai geograafilise tähise" väljatrükk, www.aktiva.ee/5y/z0zNEWSy236606.html 14.07.2003, kus viidatakse intervjuud ajalehes Meie Maa.

4) Vaidlustaja lõplikes seisukohtades, mis saabusid komisjonile 25.08.2005, jäädakse varem esitatud seisukohtade ja nõuete juurde.

Taotleja lõplikke seisukohti ei ole komisjonile saabunud.

22.06.2005 alustas komisjon asjas 731 lõppmenetlust.

Komisjoni seisukohad

Komisjon, hinnanud menetlusosaliste seisukohti ja esitatud tõendeid, asub järgnevatele seisukohtadele.

Vaidlust ei ole selles, et vastandatud geograafiline tähis on varasem vaidlustatud kaubamärgi suhtes.

1) Vaidlustaja poolt vaidlustusavalduse alusena märgitud KaMS § 7 lg 1 p 6¹ kohaselt ei registreerita kaubamärki, mis sisaldab registreeritud geograafilist tähist, kui see võib kaasa tuua geograafilise tähise õigusvastase kasutamise GTS § 11 sätestatu järgi. GTS § 11 lg 1 keelab 1) geograafilise tähise või sellega eksitavalt sarnase tähise kasutamise kauba või teenuse tähistamiseks isikul, kes ei tegutse registreeringus märgitud kauba tootja, töötaja või müügiks ettevalmistajana ega teenuse osutajana registreeringus märgitud geograafilisel alal; 2) geograafilise tähise või sellega eksitavalt sarnase tähise kasutamise kauba või teenuse tähistamiseks, kui kaubal või teenusel puudub kas või üks registreeringus märgitud omadus, maine või muu iseloomulik tunnus; 3) geograafilise tähise või sellega eksitavalt sarnase tähise kasutamise kauba või teenuse tähistamiseks, mida registreering ei hõlma, kuid mis on registreeringuga hõlmatud kauba või teenusega samaliigiline; 4) geograafilise tähise või sellega eksitavalt sarnase tähise kasutamise muu kauba või teenuse tähistamiseks, kui see võib kaasa tuua kaitstud geograafilise tähise maine pahauskse ärakasutamise; 5) eksitava teabe kasutamise kauba või teenuse päritolu, olemuse või põhiomaduste kohta kauba või teenuse sise- või välispakendil, reklaammaterjalis või sellega seotud dokumentides; 6) sellise tähise kasutamise, mis, vaatamata kauba või teenuse tegeliku geograafilise päritolu tõepärasele kajastamisele, võib tekitada avalikkuses vale arusaama, et kaup või teenus pärineb teiselt alalt, isegi juhul, kui tegelik päritolu on näidatud; 7) teised toimingud, mis võivad avalikkust kauba või teenuse tegeliku päritolu suhtes eksitada.

Geograafilise tähise kaitse seisukohast ei oma nimetatud lõike punktide kontekstis tähendust, kas geograafilist tähist või sellega eksitavalt sarnast tähist kasutatakse kaubamärgi koosseisus kaitstava või mittekaitstava osana, s.t kas sellele laieneb kaubamärgiomaniku ainuõigus või mitte. Samuti ei oma tähendust see, kas geograafilise tähisena kaitstud tähis on osa kujunduslikust kaubamärgist või ainult osa selle sõnalisest osast.

Vaidlustaja on veenvalt tõendanud, et taotleja juriidiline asukoht ei paikne Saaremaal, s.o vastandatud geograafilise tähise nr 00003 registreeringus märgitud geograafilisel alal ja tal puuduvad Saaremaal tootmisüksused. Komisjon on ühtlasi veendunud selles, et taotleja poolt vaidlustatud kaubamärgiga tähistatud juustul puuduvad Saaremaa päritolu juustule omased spetsiifilised tunnused. Ometi on selles vaidluses oluline arvestada järgmist.

Geograafilise tähise kaitse seisukohast tuleb lähtuda GTS § 11 lg 1 avatud iseloomuga loetelust (vt eriti p 7) ning geograafilise tähise ja geograafilise ala määratlusest GTS § 3, mille kohaselt geograafiline tähis on geograafilise ala nimi või vihje sellele alale, mis näitab kauba või teenuse kindlat geograafilist päritolu, kui selliselt tähistatud kauba või teenuse konkreetne omadus, maine või muu tunnus on olulisel määral seostatav geograafilise alaga, kus kaupa toodetakse, töödeldakse või müügiks ette valmistatakse või kus teenust osutatakse; geograafilise ala nimi geograafilise tähisena ei pea vastama selle geograafilise ala praegusele ametlikule nimele.

GTS § 11 lg 1 kohaselt on keelatud toimingud, mis võivad eeskätt kaitstud geograafilise tähisega identse tähise või sellega eksitavalt sarnase tähise kasutamise teel avalikkust kauba tegeliku päritolu suhtes eksitada. Vaidlust ei ole selles, et vastandatud kaitstud geograafiline tähis ja vaidlustatud kaubamärk, eriti aga selle sõnaline osa, ei ole identsed. Ühes neist on eristavaks elemendiks toponüüm "Saaremaa", mis viitab konkreetsele geograafilisele alale; teises esineb sõna "Saarlase", mis võib tähendada Saaremaa elanikku või sealt pärit isikut, aga ka üldisemalt mingi saare elanikku või sealt pärit isikut. Kuigi dr Krista Kerge ekspertiisist nähtub, et Eesti ja eestlaste kontekstis ei tähenda *saarlane* kunagi midagi muud kui Saaremaaga seotud isikut, on sõnad "Saaremaa" ja "saarlase" nii visuaalselt, tähenduslikult kui ka kõlalt küllaldaselt erinevad sõnad, mille puhul ei ole tõenäoline äravahetamine ega tarbija eksitamine toote geograafilise päritolu suhtes.

Kuigi sõnal "saarlase" võib olla geograafilise tähise iseloom GTS § 3 mõttes (vihje geograafilisele alale), ei ole see mõistliku tarbija jaoks üheselt tajutav, kuna sõnal "saarlase"

on ka eksperdi kinnitusel erinevad tähendused, mitte ainult tähendus viitena konkreetsele geograafilisele alale – Saaremaale.

Kuna registreeritud geograafilist tähist ega sellega eksitavalt sarnast tähist ei kasutata, on kohaldamatud nii GTS § 11 lg 1 p 1 (kauba tootmine mujal kui geograafilise tähise registreeringus märgitud geograafilisel alal), p 2 (kauba spetsiifiliste omaduste puudumine) kui ka p 3 (geograafilise tähise või sellega eksitavalt sarnase tähise kasutamine muude kui geograafilise tähise registreeringus hõlmatud kaupade suhtes) ja seega puudub kaubamärgi registreerimisel vastuolu KaMS § 7 lg punktiga 6¹.

Komisjon peab vajalikuks märkida, et vaidlustaja tellimust täitev ekspert teeb ennatliku järelduse, leides, et vaidlusalune kaubamärk tuleb lugeda eksitavalt sarnaseks registreeritud geograafilise tähisega 'Saaremaa juust'. Selle väitega väljub ekspert oma eriteadmiste valdkonnast ja asub lahendama õiguslikke küsimusi, mis omakorda teeb küsitavaks tema sõltumatus. Samuti ei saa filoloogiaekspertiis asendada tarbijauuringut.

2) KaMS § 7 lg p 6 osas leiab komisjon, et tarbija eksitamist kaupade geograafilise päritolu suhtes ei esine. Tarbijad ei eelda üldjuhul klassi 29 kaupade (piimatoodete, sh juustu) puhul isegi otseselt geograafilise viite puhul seda, et vastav kaup pärineks otseselt või kaudselt mingilt geograafiliselt alalt, kuna ka otsese geograafilise viitega kaubamärgid on nende kaupade puhul tavalised, tähendades kord teatud toote liiki, tüüpi või sorti (nt vene juust, hollandi juust, šveitsi juust), kord mingit seost geograafilise päritoluga (võru juust), kuid esinedes ka ilma igasuguse seoseta (pandivere juust, narva juust). Üldjuhul kombineeritud kaubamärkide puhul ei seostata kohanimega seonduvaid kaubamärke vastuoludega KaMS § 7 lg 1 p 6 ja neid on hulgaliselt registreeritud. Üldsus on selliste märkidega harjunud, mistõttu tarbija eksitamine ei ole eeldatav. Tarbija seisukohast ei ole seejuures primaarne see ainuõiguse ulatuse osas oluline asjaolu, kas mingi kaubamärgi geograafilisele alale viitav osa on määratletud mittekaitstavana või mitte, kuna ei saa eeldada tarbija poolt kaubamärgiregistri tundmist (nagu see on eeldatav konkurentsuhetes).

Antud vaidlustatud kaubamärgi sõnaline osa "saarlase juust" on lisaks vaadeldav geograafilise päritolu viitena vaid osaliselt, kuna esiteks sõna "saarlase" omab ka üldisemat tähendust (mitte viidates otse Saaremaale kui geograafilisele alale) ning teiseks erinevalt loetletud geograafilise iseloomuga tähistest ei ole tegu mitte geograafilist paikkonda sisaldava viitega, vaid viitega, mis üksnes võib viidata teatud paikkonna elanikule või sealt pärit isikule. Seega puudub vastuolu KaMS § 7 lg 1 punktiga 6.

Samuti on tavapäraseks muutunud eeskätt juustu tähistamiseks registreeritud kaubamärkide registreerimine klassis 16, mistõttu komisjon ei näe siin vastuolu KaMS või GTS sätetega.

3) Taotleja heausksuse vastu on vaidlustaja esitatud argumendid: vaidlustaja hinnangul on objektiivselt võimatu, et taotleja kui juustutootmises tegutsev ettevõtja ei olnud vaidlusaluse kaubamärgi taotluse esitamisel teadlik Saaremaa kui juustutootmise koha mainest; pahausksust kinnitab teiseks ajalehes "Meie Maa" 2002 avaldatud artikkel, kus taotleja esindaja Ago Teder kinnitab vaidlusaluse kaubamärgi kohta, et see mõeldi välja just selleks, et "Saaremaale sellesama Saareatleedi eest ära teha".

Viimase argumendi sisuks olev lause on taotleja väitel absurdne ja ajakirjanduslik väljamõeldis, mis ei puutu asjasse. Artikli "Saaremaa juust sai geograafilise tähise" (26.07.2002) internetis kättesaadavas versioonis www.aktiva.ee/5y/z0zNEWSy236606.html seesugust lauset ei esine; kõneldakse vastukäigust Saaremaa tööstusele, mitte äratagemisest; artikli üldine toon näib hindavat taotlejaga seotud isikute tegevust võimalikult pahausksena, mis võib olla mõjutanud ka pahausksuse argumendina esile toodud ajakirjanduslikku väidet. Vaidlustaja esitatud versioonis on see lõik küll olemas, kuid tegemist on siiski kaudse tsitaadiga, mida kasutatakse kontekstist väljakistuna. Komisjoni hinnangul ei ole tegemist tõendiga, mis lubaks järeldada taotleja tegevuses pahausksust. Samavõrra võiks väita, et

geograafiline tähis nr 00003 on registreerimiseks esitatud pahauskselt, et takistada vaidlusaluse kaubamärgi registreerimist.

Samuti on komisjoni hinnangul ebapiisavad esimese taotleja pahausksuse argumendi tõendid ja asjaolud. Kuigi on tõendatud pikaajalised hea kvaliteediga juustu tootmise traditsioonid Saaremaal, ei saa nende teadmiseги korral järeldada mingi omadusliku seose olemasolu Saaremaa ja seal toodetud juustu vahel, kui puudub sellekohane sisuline analüüs, mille tegemata jätmist ei saa taotlejale ette heita. Komisjonile esitatud materjalide kohaselt on Saaremaal toodetud küll ka *muhu* ja *kohalikku* juustu, kuid peamiselt siiski üldiselt tuntud juustusorte nagu *šveitsi*, *edami*, *gouda*, *limburgi*, *hollandi* juustu, nõukogude ajal *baksteini*, *kostroma*, *läti*, *stepi-*, *hollandi kerajuustu* (www.saaremaa.ee/est/history/argielu/juust.php). Ei ajalookirjeldustes ega diplomitel ole näha kuskil tähistust *saaremaa juust*, millest võiks järeldada mingi omadusliku seose eksisteerimist geograafilise ala Saaremaa ja toote vahel.

Kokkuvõttes ei ole taotleja pahausksus tuvastatud ja tuleb seega lähtuda eeldusest, et vaidlusaluse kaubamärgi registreerimise taotlus on esitatud heas usus.

Arvestades eeltoodut ning juhindudes tööstusomandi õiguskorralduse aluste seaduse §-st 61, kaubamärgiseaduse § 7 lg 1 p 6 ja 6¹, geograafilise tähise kaitse seaduse § 11 lg 1, komisjon

o t s u s t a s:

vaidlustusavaldus jätta rahuldamata.

Vaidlustusavalduse menetlusosaline, kes soovib apellatsioonikomisjoni otsuse peale edasi kaevata menetlusnormide rikkumise tõttu, võib esitada kaebuse apellatsioonikomisjoni otsuse peale Harju Maakohtusse kolme kuu jooksul apellatsioonikomisjoni otsuse avaldamisest arvates. Kohus vaatab kaebuse läbi hagita menetluses.

Vaidlustusavalduse menetlusosaline, keda ei rahulda apellatsioonikomisjoni otsus ja kes soovib jätkata vaidlust menetlusosaliste vahel hagimenetluse korras, võib esitada hagi teise menetlusosalise vastu kaubamärgi õiguskaitset välistava asjaolu või selle puudumise kindlakstegemiseks kolme kuu jooksul apellatsioonikomisjoni otsuse avaldamisest arvates.

Kui nimetatud kaebust ega hagi ei ole esitatud, jõustub apellatsioonikomisjoni otsus kolme kuu möödumisel otsuse avaldamisest ja kuulub täitmisele.

Allkirjad:

T. Kalmet

E: Hallika

P. Lello